

**KULTURNA
DEDIŠČINA
ZA DRUŽINE**

Jernej Kopitar

(1780-1844)

mestna knjižnica ljubljana

 JUBLJANSKE
iz Slovanske knjižnice
ZGODBE

Jernej Kopitar se je rodil 21. 8. 1780 v Repnjah pri Vodichah. Že zelo zgodaj sta mu umrla oba starša, zato je bil že kot mladenič prisiljen postaviti se na lastne noge. Diplomiral je na ljubljanskem liceju in bil najprej zasebni učitelj v hiši barona Žige Zoisa. Leta 1808 je odpotoval na Dunaj, kjer se je vpisal na študij prava. Vendar pa ga to ni pritegnilo, saj se je začel že kmalu intenzivno zanimati za tuje, predvsem slovanske jezike.

Kopitarjeva rojstna hiša

Leta 1810 ga je cesar imenoval za skriptorja v dvorni knjižnici na Dunaju, s čimer se mu je izpolnila velika želja. Začel se je intenzivno posvečati proučevanju slovanskih jezikov, postal je pomemben član mednarodne znanstvene skupnosti, potoval je po Evropi, med drugim je predaval tudi na prestižni oxfordski univerzi. Objavil je številne članke v

znanstvenih revijah, predvsem o jeziku, zgodovini, literaturi in kulturi Slovencev ter drugih slovanskih narodov, poleg tega pa gojil bogato korespondenco s tedanjo evropsko znanstveno in kulturno srenjo. Umrl je leta 1844 na Dunaju, njegove posmrtno ostanke pa so leta 1897 prenesli na ljubljansko Navje.

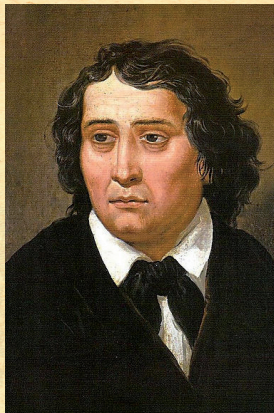
Dvorna knjižnica na Dunaju.

Kopitar spada med ključne osebnosti v obdobju razsvetljenstva in romantike. Z njim smo Slovenci prvič trdneje stopili v krog evropskih znanosti in ved. Velja za utemeljitelja slovenskega znanstvenega jezikoslovja, saj je v letih 1809-1810 izdal prvo slovensko znanstveno slovnico, napisano v nemškem jeziku (*Grammatik der slavische Sprache in Krain, Kärnten und Steyermark*).

Leta 1831 je izbruhnila znamenita črkarska pravda, v kateri je potekal boj med Kopitarjem na eni in Prešernom ter Čopom na drugi strani.

Kopitar je zagovarjal misel, da je treba v slovenščini pisati predvsem za preprosto ljudstvo, medtem ko je za izobrazbeno bolj primerna nemščina.

Zagovarjal je slovnično pravilo, da vsakemu glasu ustreza ena črka. Kopitar je podpiral dve novonastali pisavi (dajncica in meteljčica), ki pa sta zajemali preveč glasov, zato se kasneje nista uveljavili, saj je prevladala gajica.

„Le čevlje sodi naj kopitar!“

K M E T
I Z I D O R
S'
SVOJIMI OTROKI
INO LYDMI,
ALI
PRIPODOBNI NAVYKI
DOBRIH STARŠOV
za
svoje otrôke ino podloxne.

K n i x i c a
za
vsakega kmeta ino texáka.

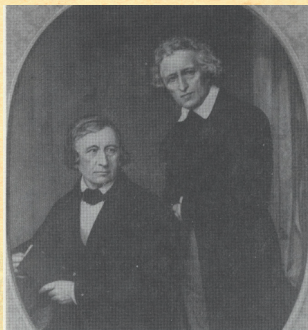
Na svetlo dal
Peter Dainko,
Kaplan pri mestni fari v' Radgoni.

1 8 2 4.

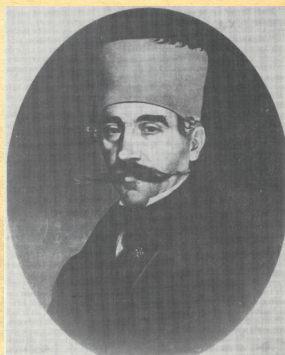
~~~~~
V' RADGONI
v' Alojz Wajcinger'ovemi knjigisi.

Kopitar se je v okviru svojega znanstvenega dela dopisoval s številnimi pomembnimi osebnostmi tedanje dobe. Med njimi je zlasti pomemben češki jezikoslovec Josef Dobrovski, ki ga lahko imamo za Kopitarjevega duhovnega očeta. Kasneje se je Kopitar dopisoval z Vukom Karadžićem, ki je pod njegovim vodstvom izdal prvo srbsko slovnico in slovar, zbiral pa je tudi srbske ljudske pesmi, ki jih je Kopitar v nemškem prevodu pošiljal Goetheju in bratoma Grimm.

Brata Grimm

Vuk Stefanović Karadžić

BIBLIOGRAFIJA – JERNEJ KOPITAR

1. Jernej Kopitar in naš čas / (izbral, uredil in besedila prispeval Vladimir Gajšek). – Ljubljana : Kopitarjevo društvo, 1990
2. Dvanajst velikih Slovencev / Sandi Sitar ... [et al.]. – Ljubljana : Mihelač, 1994
3. Kopitarjev zbornik: mednarodni simpozij v Ljubljani , 29. Junij do 1. Julij 1994: simpozij ob stopetdesetletnici njegove smrti / uredil Jože Toporišič. - Ljubljana : Filozofska fakulteta, 1996
4. Jernej Kopitar / Jože Pogačnik. – Ljubljana : Partizanska knjiga, 1977
5. Ob stoletnici Kopitarjeve smrti / F. Grivec. – Ljubljana, 1944
6. 150 let od Kopitarjeve smrti / Jože Toporišič, V: Mohorjev koledar .... - ISSN Y500-6651. - 33, (1994), str.112-115.
7. Kamen nad Gladino: o življenju in delu evropsko priznanega jezikoslovca Jerneja Kopitarja / Ivan Sivec. – Kamnik: lco, 2007
8. Izbrano delo / Jernej Kopitar, Matija Čop. – Ljubljana: Mladinska knjiga, 1973
9. Poizvedovanje mladega Kopitarja za srbohrvatsko narodno poezijo / Václav Burian. – Beograd: Štampa državne štamparije Kraljevine Jugoslavije, 1933-4

Avtor predstavitve: Marko Kitin, bibliotekar MKL - Slovanske knjižnice

Mestna občina
Ljubljana

mestna
knjižnica
ljubljana